

Afdækning af litteracitet

.....
Tekst- og opgavesamling B

Persisk

.....

Til elever, der læser og skriver på
persisk som stærkeste sprog

Introduktion

Denne tekst- og opgavesamling anvendes sammen med samtaleark, Spor B.

Tekst- og opgavesamlingen indeholder **tre tekster**:

- Tekst 1: Løven og ræven
- Tekst 2: Skorpionen – et spindeldyr med brod
- Tekst 3: Søvsn

Materialet til hver tekst består af **tre dele**:

1. Selve teksten
2. Elevens svarark med spørgsmål til teksten
3. Rettevejledning til tekstens spørgsmål.

Information om **valg af tekst** til eleven finder du i **samtaleark B**.

Anvendelse af tekst- og opgavesamling

Print tekst, elevens svarark og rettevejledning enkelt-sidet og i farver. Giv eleven teksten og elevens svarark og hav selv rettevejledningen liggende foran dig, mens eleven læser teksten og løser opgaverne, så du løbende kan notere elevens svar.

Giv gerne tolken kopier af tekster og elevens svarark, både på dansk og på elevens sprog.

Instruktionerne til, hvordan du gennemfører opgaverne i forbindelse med teksterne, finder du i samtalearket til Spor B.

Skriv elevens svar på opgaverne i dette materiale. Vær opmærksom på, at svarfelterne, f.eks. "Ja" og "Nej", kommer i en anden rækkefølge på elevens svarark, hvis der er tale om et sprog med læseretning fra højre til venstre.

Om oversættelserne

I nogle tilfælde bruges forskellige variationer af det samme sprogs skriftsprog i forskellige lande eller i forskellige

dele af et land. Hvis der findes et officielt standardskriftsprog, er dette anvendt i oversættelserne af de tre tekster.

Tekst 1: "Løven og ræven"

شیر و روباه

شیر در لانه خود خوابیده بود.
 او شب و روز را در آنجا می خوابید.
 و تنها غرغرهاش خسته و کوتاهش شنیده می شد.
 حیوانات دیگر فکر می کردند که او مریض است و دلشان برایش می سوخت.
 برای همین با هدایای کوچک به لانه اش رفتند.

اما روباه داخل لانه نشد.
 شیر با صدایی نرم از او پرسید:
 - چرا داخل نمی آیی، دوست من؟ آن یکی ها همه اینجا بودند.

روباه گفت: من هم می خواستم بیایم، اما جاپاها را دیدم و ترسیدم.
 آخر جای پاها همه به داخل لانه می آیند اما هیچ کدام بیرون نمی روند. برای همین من
 می خواهم بیرون بایستم.

Billede: I-K. Eriksson.
 Tekst: K. Aronsson & S. Ottosson, Min läsebok. 1993. Bearbejdet.

Tekst 1: "Løven og ræven" - Elevens svarark

چند پرسش در باره "شیر و روباه"

به پرسشهای زیر در مورد متن بالا، پاسخ آری یا نه بدهید.

(nej) (ja)

آری نه

1. آیا شیر همیشه در لانه‌اش بود؟
2. آیا روباه به داخل لانه شیر رفت؟
3. آیا روباه به شیر هدیه‌ای داد؟
4. آیا شیر همه حیوانات دیگر را خورده بود؟

پرسشهای زیر را به صورت شفاهی پاسخ دهید.

5. آیا می‌توانید به صورت شفاهی این متن را بازگو کنید؟
6. آیا فکر می‌کنید که شیر، مریض بود؟ آیا می‌توانید بیشتر توضیح دهید؟
7. آیا روباه از حیوانات دیگر باهوش‌تر بود؟ آیا می‌توانید بیشتر توضیح دهید؟
8. آیا فکر می‌کنید که می‌شود از این داستان چیزی آموخت؟ آیا می‌شود بیشتر توضیح دهید؟

Tekst 1: "Løven og ræven" - Rettevejledning

Teksttype: Skønlitterær, fortællende tekst (fabel).

Billedet kan fremme fortolkningen af den implicite information i teksten. For at forstå historien, må læseren være i stand til at læse mellem linjerne. Fablens morale udtrykkes ikke i teksten.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Var løven i sin grotte hele tiden?	X		☐	☐
2	På linjerne	Gik ræven ind til løven?		X	☐	☐
3	Mellem linjerne	Gav ræven løven gaver?		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Havde løven ædt de andre dyr?	X		☐	☐

Kommentarer:

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbne spørgsmål

Formålet med de åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

Spørgsmålene stilles og besvares mundtligt.

6. (Mellem linjerne) Tror du, at løven var syg? Hvordan kom du frem til det?

Kommentarer:

7. (Mellem linjerne) Var ræven klogere end de andre dyr? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

8. Tror du, man kan lære noget af den her fortælling? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål bag linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod"

عقربها، از رده عنكبوتیان نیشدار

فکر مناسبی نیست که در مناطق گرم انگشت در سوراخهای کوچک دیوار فرو برد، یا لای سنگها گذاشت. همچنین باید کفشهایی را که مدتی خالی ماندهاند تکاند. شاید دیگر خالی نباشند. چرا که عقربها از نور خوششان نمی‌آید و در طول روز، در سوراخها و مکانهای تاریک قایم می‌شوند. عقربها در سرزمینهای گرم و در تمام جهان زندگی می‌کنند، اما به ندرت دیده می‌شوند.

نیش زدن طعمه تا مرگ

عقربها می‌توانند واقعا سمی باشند، هرچند بیشتر آنها برای انسانها کشنده نیستند. طول عقربها، بسته به نوعشان، می‌تواند بین یک تا بیست سانتیمتر باشد اما همگی در انتهای دمشان دارای یک نیش زهر آگین هستند. وقتی عقربی می‌خواهد طعمه‌اش را بکشد، دمش را بالای پشت خود خم می‌کند و طعمه را که محکم در چنگالش گرفته، نیش می‌زند. یک عقرب وحشت زده به سرعت به اطراف خود می‌چرخد تا بتواند نیشش را تمام وقت به سوی دشمن، هدف بگیرد.

عقربها، در طول شب، عنكبوت‌های بزرگ و حشرات کوچک را شکار می‌کنند. آنها با چنگال‌هایشان، محیط پیش روی خود را حس می‌کنند، شکار خود را محکم گرفته و با نیش زهر آگین‌شان می‌کشند.

Fotografi: Wikimedia Commons.
Tekst: K. Åström, Boken om världen. 2001.

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Elevens svarark

چند پرسش در مورد "عقرب":

به پرسشهای زیر در مورد متن بالا، پاسخ آری یا نه بدهید.

(nej) (ja)
آری نه

1. آیا عقرب تاریکی را دوست دارد؟
2. آیا همه عقربها می‌توانند انسانها را بکشند؟
3. آیا همه انواع عقربها به یک اندازه بزرگ هستند؟
4. آیا عقربها طعمه خود را با چنگالشان شکار می‌کنند؟

پرسشهای زیر را به صورت شفاهی پاسخ دهید.

6. آیا می‌توانید به صورت شفاهی این متن را بازگو کنید؟
5. در متن "عقربها" نوشته شده که باید کفش‌هایی را که مدت‌ها خالی مانده‌اند تکاند. به نظر شما چرا باید این کار را کرد؟ آیا می‌شود بیشتر توضیح دهید؟

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Rettevejledning

Teksttype: Beskrivende faktatekst.

Billedet kan skabe en vis forforståelse. Informationen i teksten er primært udtrykt eksplicit, men det kræver, at elever læser mellem linjerne for at kunne besvare de åbne spørgsmål. Teksten indeholder nogle emnespecifikke ord.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Kan skorpioner lide mørke?	X		☐	☐
2	På linjerne	Kan alle skorpioner slå mennesker ihjel?		X	☐	☐
3	På linjerne	Er alle skorpionarter lige store?		X	☐	☐
4	På linjerne	Fanger skorpionen sit bytte med klørerne?	X		☐	☐

Kommentarer:

Spørgsmålene 5-6 stilles og besvares mundtligt.

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbent spørgsmål

Formålet med det åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

6. (Mellem linjerne) I teksten om skorpionen står der, at man bør ryste sine sko. Hvorfor tror du, at man bør gøre det? Kan du fortælle, hvorfor du tror det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 3: "Søvn"

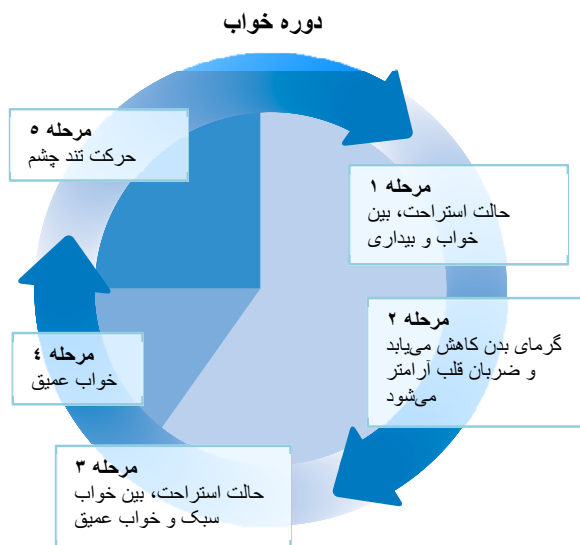
خواب

همه به خواب نیاز دارند، هم آدمها و هم حیوانات. اما چرا؟ حتی محققان هم پاسخ آن را نمی‌دانند. یا اینکه وقتی می‌خواهیم چه اتفاقی می‌افتد. اما ما به خوابیدن نیاز داریم و در این هیچ شکی نیست. بدون خواب ما می‌میریم.

خواب یک نوع استراحت است. گرچه شما متوجه آنچه در اطرافتان می‌گذرد نمی‌شوید. به یک معنا می‌توان گفت که زمانی که شما در خواب هستید در حالت بیهوشی به سر می‌برید، اما نه چندان عمیق که نتوانید بیدار شوید.

دوره خواب

خواب در دوره‌های مکرر که تقریباً ۹۰ دقیقه طول می‌کشد اتفاق می‌افتد. هر دوره خواب، متشکل از پنج مرحله است. نمودار دوره‌های خواب را ببینید.

مرحله حرکت تند چشم و خواب عمیق

مرحله پنجم خواب، حرکت تند چشم نامیده می‌شود. در این حالت چشم‌ها به تندی حرکت می‌کنند و ما خواب می‌بینیم. خواب این مرحله سطحی است، به این معنی که ما عمیق نمی‌خوابیم. خواب مرحله حرکت تند چشم، هر ۹۰ دقیقه تکرار می‌شود و حدود یک چهارم دوره خواب ما را تشکیل می‌دهد. مرحله دیگر، خواب عمیق است. در این مرحله، بدن بهبود پیدا می‌کند و ما بهتر می‌توانیم چیزهای جدید بیاموزیم. در طول خواب عمیق، دانش‌های کسب شده تقویت می‌شوند و به آسانی در حافظه، ثبت می‌شوند.

جبران خواب

اگر شما یک روز تا دیروقت بیدار باشید به آسانی گمان می‌رود که شب بعد به دو برابر خواب نیاز دارید. اما این صحیح نیست. بدن ما به آسانی قادر است کمبود خواب را جبران کند. زمانی که شما کم خوابیده باشید، آن را با خواب عمیق‌تر جبران می‌کنید.

Tekst 3: "Søvn" - Elevens svarark

چند پرسش در مورد "خواب"

کدام یک از گفته‌های زیر در مورد متن نوشته‌شده، درست است؟ برای هر گفته، در داخل مربع آری یا نه، تنها یک علامت ضربدر بگذارید.

(nej) (ja)
نه آری

1. محققان می‌دانند چرا انسان‌ها به خواب نیاز دارند.
2. در مرحله حرکت تند چشم، خواب انسان سطحی است.
3. ما بیشتر اوقات شب را خواب می‌بینیم.
4. بیدار شدن قبل از خواب حرکت تند چشم، آسانتر از بعد از آن است.

جمله را ادامه دهید و چنانچه فکر می‌کنید پاسخی درست است، در داخل آن مربع، علامت ضربدر بگذارید. هر پرسش تنها یک پاسخ درست دارد.

5. اگر انسان، یک یا دو شب را خیلی کم خوابیده باشد ...

A	باید شب بعد را دو برابر بخوابد تا کمبود خواب را جبران کند.
B	بدن قادر است با خواب عمیق‌تر در شب بعد، آن را جبران کند.
C	باید شب بعد زودتر از موعد بخوابد تا کمبود خواب را جبران کند.

پرسش زیر را به صورت شفاهی پاسخ دهید.

6. آیا می‌توانید به صورت شفاهی این متن را بازگو کنید؟

Tekst 3: "Søvn" - Rettevejledning

Teksttype: Forklarende faktatekst.

Diagrammet viser søvncyklussens forløb og fordelingen mellem de forskellige søvnstadier. Teksten indeholder flere emnespecifikke ord. Teksten kan forstås uden diagrammet, men spørgsmål 3 og 4 kræver, at eleven kan læse diagrammet og drage en konklusion på baggrund af informationen.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Forskere ved, hvorfor mennesker har brug for søvn		X	☐	☐
2	På linjerne	Under drømmesøvnen sover man overfladisk	X		☐	☐
3	På linjerne	Vi drømmer størstedelen af natten		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Det er lettere at blive vækket før drømmesøvnen end efter drømmesøvnen		X	☐	☐
5	På linjerne	Hvis man har sovet for lidt en eller to nætter...				
		A. har man brug for at sove dobbelt så meget den næste nat, for at indhente søvnen.				☐
		B. kan kroppen kompensere for det ved at sove dybere den næste nat.		X		☐
		C. må man gå i seng ekstra tidligt den næste aften, for at indhente den tabte søvn.				☐

Kommentarer:

Genfortælling

Spørgsmål 6 stilles og besvares mundtligt.

6. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning: